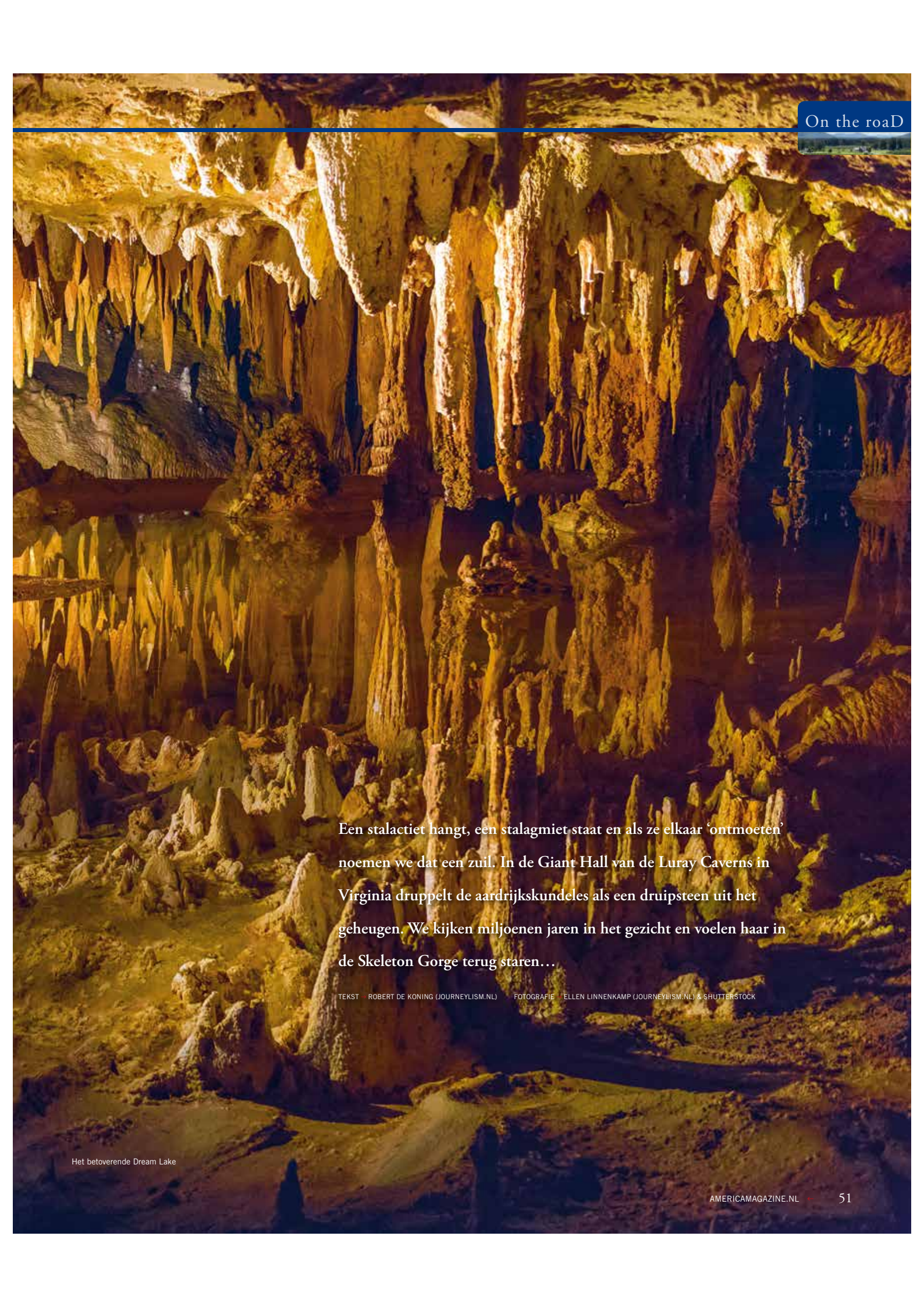

Betoverd door de Luray Caverns

Tieten en mieten

Een stalactiet hangt, een stalagmiet staat en als ze elkaar 'ontmoeten' noemen we dat een zuil. In de Giant Hall van de Luray Caverns in Virginia druppelt de aardrijkskundeles als een druipsteen uit het geheugen. We kijken miljoenen jaren in het gezicht en voelen haar in de Skeleton Gorge terug staren...

TEKST ROBERT DE KONING (JOURNEYISM.NL) FOTOGRAFIE ELLEN LINNENKAMP (JOURNEYISM.NL) & SHUTTERSTOCK

Wijngaard aan de voet van de Shenandoah

In 1922 noemde de plaatselijke Kamer van Koophandel 'Luray de Koninginnestad van Page Valley', en schreef men lyrisch over 'het meest lieflijke, pittoreske stukje van de Shenandoah dat even vruchtbaar, vredig en gezagsgetrouw als mooi is'. Men voegde hieraan toe dat 'De Page Valley een bevolking heeft die bekend staat om haar intelligentie, deugdzaamheid en de strikte naleving van zowel de wetten van God als van het land'. Het is een bloemlezing waarvan de lokroep moeilijk is te weerstaan. Dus reist *AmericA* af naar deze parel aan de South Fork van Virginia's Shenandoah River om te zien hoe de zaken er, boven- en ondergronds, een eeuw later voor staan.

Autocommercial

Vanuit Washington, D.C. en omstreken kun je door een autocommercial naar Luray rijden. Althans, als je eerst even het oneindige blik op de 66 van je af hebt geschud. Vanuit de hoofdstad draai je de I-66 richting Chantilly, Virginia op om deze drukke weg bij afslag 57B weer te verlaten. Je komt nu op de 50. Minder banen, meer verkeerslichten. Bij Chantilly scheren de vliegtuigen van en naar Dulles International Airport over. Zodra het geluid van hun motoren wegebt, begint het landschap te golven. Extra rijbanen en verkeerslichten verdwijnen. Op en neer slingert de weg naar historisch Middleburg. Links en rechts trekken wijngaarden als bijvoorbeeld Greenhill Winery & Vineyards voorbij. Ze zijn de moeite van het proeven waard. Vlak voor Paris sla je de 17 op om die verderop met een rechte bocht in te ruilen voor de 688. Deze heerlijke weg leidt langs de tweehonderd jaar oude Stribling – appel – Orchard, waar in het oogstseizoen altijd wat te doen, luisteren en eten is. Bij het gehucht Hume sla je rechtsaf de 635 op, die je via de 522 naar Front Royal – bekend van het begin van de Skyline Drive – brengt.

Volg Google Maps of de gele middenstreep en stuur je wielen tot slot naar het glooiende asfalt van US 340. Dit is de Stonewall Jackson Highway die je in een half uur voor de ingang van de Luray Caverns afzet.

Luray

De *caverns* liggen bij het gelijknamige, in 1812 gestichte Luray. Aan de overenthousiaste omschrijving van Luray, voegde de Kamer van Koophandel in 1922 ook nog een overzicht van de plaatselijke middenstand toe. Het stadje telde naast 1.381 inwoners drie hotels, vijf pensions, een loodgieter, twee juweliers, twee drukkerijen, een krant, twaalf (!) drogisterijen, een theater

Eerst even een kaartje kopen

Je komt van alles tegen langs de Stonewall Jackson Highway

annex filmhuis en vier kappers. Het lijkt wat veel van het goede, maar sinds de ontdekking van de nabijgelegen grotten, trok het gehucht tienduizenden bezoekers. Anno 2019 verdwijnen er jaarlijks een half miljoen mensen onder de grond. En als ze boven komen, zien ze net als *AmericA* dat de juweliers zijn vervangen door kringloopwinkels en de drogisterijen hebben plaatsgemaakt voor *for sale* of *rent* borden. Op het eerste gezicht lijkt dit een typisch voorbeeld van het verval van *Main Street USA*. Maar lopend richting de zuurstokroze bioscoop, blijkt er toch leven in de brouwerij te zijn. Restaurants, een sjieke *Imm* en zelfs een patisserie ademen hoop. Hoop op een nieuwe gouden eeuw voor Luray. Een gouden eeuw die begon op 13 augustus 1878.

Herontdekt

Dinsdag 13 augustus 1878 blaast een koude luchtstroom de kaars van Andrew Campbell uit. Campbell is samen met zijn dertienjarige neef Quint en drie vrienden op zoek naar de bron van een geruchtenstroom die al decennialang door Luray kabbelt. Ergens onder de voeten van de boeren die hun akkers bewerken, de jagers die het land afstruinen en de Confederale soldaten die huiswaarts keren, ligt een duizelingwekkend gangenstelsel. De oorspronkelijke bewoners vertelden het tegen de pioniers. De pioniers tegen hun kinderen. De kinderen tegen hun achterkleinkinderen. En nu is het zover. Fluistert de grond hun in het oor. Volgen ze haar miljoenen jaar oude stem en staan ze, na urenlang een weg

Main Street USA in Luray

Car & Carriage Museum

naar binnen te hebben gegraven, oog in oog met wat het grootste ondergrondse grottenstelsel van de Oostkust zal blijken te zijn: Geology's Hall of Fame, oftewel Luray Caverns.

Are we ready y'all?

In plaats van met een touw naar beneden af te dalen, loop je 140 jaar later in het gezelschap van een gids over een rolstoelvriendelijk pad een wonderde wereld binnen. Voordat de klamme kou van deze onderaardse kathedraal je omhelst, heb je eerst de auto geparkeerd op een enorm parkeerterrein. Bij het uitstappen klinkt het carillon van de Luray Singing Tower. Er stijgt gegil op vanuit een doolhof en vanaf een reusachtig klimtouwcomplex. De kakafonie van geluid strijdt met de aangrenzende Car & Carriage en Toy musea om de aandacht van de bezoeker. Beide zijn – net als het op loopafstand gelegen Luray Valley Museum – toegankelijk op vertoon van een entreebewijs voor de *caverns*. De eerste stop is daarom het kaartjesloket. En vanaf hier gaat het dwars door de giftshop naar de start van de ondergrondse rondleiding. *Are we ready y'all?* Voetje voor voetje schuifelt het gezelschap richting de ingang van het labyrint.

Kopje onder

Er is weinig fantasie nodig om bij het betreden van het gangenstelsel door de ogen van Andrew Campbell en zijn kompanen te kijken. De ziel van de aarde is hier in druipsteen

De ziel van de aarde met druipsteen geboetseerd

geboetseerd. Ze is grillig, scherp, buitenaards en angstaanjagend mooi. De tijd staat haar goed. Net als de herontdekkingsreizigers in 1878, is Washington Column het eerste wat we zien. Via de Fish Market, het Amfiteater en het Dream Lake gaat de toer dieper en dieper. Ondertussen duikt achter iedere hoek een witte zuil op; Pluto's Ghost. Deze spierwitte formatie joeg in het flikkerend kaarslicht Campbell & Co. de stuipen op lijf.

Skeleton Gorge

Verderop in de onderaardse gewelven voelen we ons bespied door een blik zonder ogen. In het halfduister van de Skeleton Gorge kijken we naar de dodendans tussen schaduw en licht. Zo'n vijfhonderd jaar geleden zakte hier een indianenmeisje door de bodem van haar graf.

Een half miljoen bezoekers dalen jaarlijks af in de wonderde wereld onder Virginia

Ze stortte ter aarde en versteende. Letterlijk. Een eenpersoons-Pompeï die door onderzoekers van het Smithsonian uit haar stenen mantel werd bevrijd, maar wiens hoofd nooit werd gevonden. Voelen we de blik van een volk dat werd uitgeroeid door de voorouders van de ontdekkers van haar laatste rustplaats? En wat als blikken konden doden? *Come on y'all* klinkt het vrolijk. De betovering is gebroken. Boven het hoofd transformeren lange, grijpende vingers naar stalactieten. Voor ons verandert de honderige bek van de Minotaurus in stalagmieten. *On we go* door de schatkamer vol juwelen van calciet. In de verte fonkelt de dag. Na anderhalf uur komt de reis naar het middelpunt der aarde tot een einde. Nagenietend stappen we de auto in. De zon zakt langzaam achter de Shenandoah. De herfst bloost in de avondlucht.

PRAKTISCHE INFORMATIE LURAY CAVERNS, VIRGINIA

Ligging en bereikbaarheid

De Shenandoah Valley ligt in de schaduw van het gelijknamige nationale park in het noordwesten van Virginia. Het dichtstbijzijnde vliegveld is Washington Dulles International Airport maar ook BWI, het internationale vliegveld van Baltimore, is *around the corner*.

Klimaat en beste reistijd

Shenandoah National Park ligt in de Blue Ridge Mountains die op hun beurt weer deel uitmaken van de Appalachen. De zomers zijn hier warm en het kan in de valleien zelfs flink heet (meer dan 35 graden) worden. Bovenop de Blue Ridge is het wat koeler. Sneeuw en vorst zijn geen onbekenden in de winter. De Blue Ridge Parkway is regelmatig onbegaanbaar in dit seizoen en dus afgesloten. Je kunt de actuele stand van zaken checken op: www.nps.gov/blri. De lente is heerlijk en wanneer in de herfst het

oogstseizoen begint en het blad verkleurt, rijd je door een kunstwerk vol blozende Bob Ross' *little friends*...

Vervoer

Een huurauto is eigenlijk onmisbaar voor een *road trip* over bergen en door valleien. Op zowel Dulles Airport als BWI zijn alle grote autoverhuurbedrijven aanwezig.

Accommodaties

Overnachten in en om Luray of de Blue Ridge Mountains is een kwestie van kiezen uit overvloed. Zelfs in het Shenandoah National Park kan worden overnacht

Uit eten

Van Cracker Barrel tot klassiekers als Daisy's Diners at Cooter's (naast Dukes of Hazard Museum vlakbij Luray Caverns), als je in Amerika bent

moet je slompen langs de eetgelegenheden. In Luray lunchten we bij Uncle Buck op 42 E. Main Street. 's Avonds schoven we aan bij The Farmhouse at Veritas voor een bijzonder (duur) diner met bijbehorende wijnen dat de smaakpapillen streelde.

Informatie

Greenhill Winery & Vineyards: www.greenhillvineyards.com
Stribling Orchard: www.striblingorchard.com
Luray Caverns: <https://luraycaverns.com>
Dukes of Hazard Museum: www.cootersplace.com/pages/cootersluray
Shenandoah National Park: www.goshenandoah.com
Blue Ridge Parkway: www.blueridgeparkway.org
The Farmhouse at Veritas: www.veritasfarmhouse.com